

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
РЕГИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО - РУСЕ

гр. Русе, ул. "Църковна независимост" № 18, ☎ 83-45-32, факс 82-33-42, e-mail: io_mon@exco.rousse.bg

Т Е С Т
ЗА НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ЗА УЧЕНИЦИ В VII клас
ОБЩИНСКИ КРЪГ - 20.02.2010 г.

Уважаеми ученици,

Тестът съдържа 60 задачи по български език и литература. **Времето за работа е 120 минути. Задачите са два вида: със структуриран отговор** с четири възможности за отговор, от които само един е верен, и **с кратък свободен отговор, който трябва да запишете с думи в листа за отговори.** Върху теста не се отбелязва нищо.

В листа за отговори оградете верния отговор със син химикал.

Ако сте допуснали грешка и желаете да поправите отговора, зачеркнете кръгчето със знак „X” и отбележете верния според Вас отговор.

Ако прецените, че записаният свободен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете над него отговора, който смятате за правилен.

Максималният брой точки от теста е 100.

Пропуснат отговор, сгрешен отговор и отразяване на повече от един верен отговор се оценяват с 0 точки.

По време на състезанието не се ползват допълнителни помагала или пособия.

Пожелаваме Ви успешна работа!

Прочетете текста и решете задачи от 1. до 8. вкл.

Около 3 милиона българи имат достъп до интернет. Средната възраст на потребителите е вече 29-30 години, заяви на кръгла маса „Гласът на младите.bg” ръководителят на Катедра „Радио и телевизия” във Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Кл. Охридски” доц. Орлин Спасов. Спасов уточни, че 60 на сто от потребителите на интернет у нас са съсредоточени в петте най-големи български градове. Под „млади хора” обаче не бива да се разбират само студентите и българите от 18 до 35 години. В днешното информационно общество все повече се говори за „живот без старост”. Много от българите на средна възраст, особено пък сред интернет-активните, ходят облечени като младите хора и използват техния жаргон, каза доц. Спасов.

(Денислав Цонев)

1. Текстът е предназначен за сферата на:

- А) научното общуване
- Б) битовото общуване
- В) естетическото общуване
- Г) медийното общуване

2. Текстът е:

- А) информационна бележка
- Б) публицистична статия
- В) репортаж
- Г) интервю

3. В кой от редовете изразите са ключови в текста?

- А) кръгла маса, 3 милиона българи, средна възраст
- Б) младите хора, „Гласът на младите.bg”, български градове
- В) „Радио и телевизия”, СУ „Св. Кл. Охридски”, „живот без старост”
- Г) потребители на интернет, информационно общество, интернет-активни

4. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) За Орлин Спасов млади са само студентите.
- Б) Доц. Орлин Спасов е говорил на кръгла маса „Гласът на младите.bg”.
- В) Българите на средна възраст избягват жаргона на младите.
- Г) Потребителите на интернет не се срещат в селата.

5. Под *кръгла маса* в текста се разбира:

- А) маса с форма на кръг
- Б) форум за обсъждане на важни обществени въпроси
- В) публично изказване по научни проблеми
- Г) събрание на единомишленици

6. В кой ред функцията на кавичките е различна от функцията на кавичките в останалите редове?

- А) „Радио и телевизия”
- Б) „млади хора”
- В) „Гласът на младите.bg”
- Г) СУ „Св. Кл. Охридски”

7. Облечени в словосъчетанието *ходят облечени* е:

- А) част от съставно именно сказуемо
- Б) част от сложно глаголно време
- В) сказуемно определение
- Г) форма на глагола *съм облечен*

8. При коя от изброените двойки думи има отношение както при двойката:

играч-състезател

- А) салата-лук
- Б) чушка-пиперка
- В) олио-оцет
- Г) лимон-портокал

9. В кой ред отношението между думите е различно от отношението в другите редове?

- А) роднина-племенник
- Б) бозайник-котка
- В) изречение-просто изречение
- Г) речник-дума

10. Какви са от лексикална гледна точка думите бели в изреченията?

Той бели картофи.

Той прави много бели.

Той си купи бели чаршафи.

- А) форми на една и съща дума
- Б) прилагателни имена
- В) пароними
- Г) омоними

11. С кой от изразите може да се замени подчертаният израз, без да се промени смисълът на изречението?

В миналото са се провеждали рицарски битки, по време на които участниците са се биели до последната капка кръв.

- А) до дъно
- Б) докрай
- В) до крак
- Г) едва-едва

12. В кой ред всички думи са синоними?

- А) необичаен, странен, фалшив
- Б) лъжлив, измамен, необичаен
- В) смутен, притеснен, обезпокоен
- Г) завистлив, лош, чудноват

13. Кой от посочените фразеологизми е антоним на стъпка по стъпка?

- А) не подвива крак
- Б) като гръм от ясно небе
- В) на един дъх
- Г) от главата до краката

14. При коя двойка отношението е различно от това при останалите двойки?

- А) тежък жребий - тежък чук
- Б) тъмно минало - тъмно помещение
- В) горчиво кафе - горчиво лекарство
- Г) светли надежди - светли очи

15. В каква последователност изреченията образуват смислово и логически свързан текст?

- (1) През последните години тук бяха направени фантастични открития.
- (2) В Долината учени намериха гробницата на Севт Трети и негова бронзова глава.
- (3) Някои учени обаче смятат, че само когато се реконструира градът, Долината на тракийските царе ще получи окончателен вид.
- (4) Севтополис е централен обект в Долината на тракийските царе – на 20 м под водите на язовир „Копринка” край Казанлък.

- А) (1), (3), (4), (2)
- Б) (4), (3), (2), (1)
- В) (4), (1), (2), (3)
- Г) (1), (2), (3), (4)

16. Определете времето на глагола в изречението:

На брега децата бяха построили цял замък от пясък.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

17. Каква морфема НЯМА в състава на думата часовникарски?

- А) представка
- Б) корен
- В) наставка
- Г) окончание

18. В кой от редовете всички думи са сродни?

- А) пътник, пътека, пътуване, пропътувам
- Б) морски, морето, морета, море
- В) лек, лък, лъчист, лепкав
- Г) нотариален, натурален, натура, нота

19. На празните места в изреченията напишете местоимения от посочения в скобите вид.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

Тя се прибра в стаята си, отвори(неопределително местоимение) книга и се опита да чете.

Истинските приятели споделят помежду си (обобщително местоимение) тайни.

20. В кой ред всички думи назовават части на речта?

- А) предлог, глагол, неопределително местоимение
- Б) прилагателно име, отрицателно местоимение, подлог
- В) числително име, приложение, междуметие
- Г) местоимение, обстоятелствено пояснение, числително име

21. С каква част на речта е изразен подлогът в изречението?

Шестицата от първо теглене най-накрая бе спечелена.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

22. От кой глагол НЕ МОЖЕ да се образува деепричастие?

- А) мисля
- Б) угасна
- В) вървя
- Г) пиша

23. Каква част на изречението е подчертаната дума?

Живеели някога в един град край брега на морето братя рибари.

- А) приложение
- Б) допълнение
- В) определение
- Г) сказуемно определение

24. Коя от думите означава признак на предмет?

- А) глас
- Б) гласовит
- В) огласявам
- Г) гласност

25. Посочете излишния ред:

- А) едно, две, три, четири
- Б) един, двама, трима, четирима
- В) първи, втори, трети, четвърти
- Г) единица, двойка, тройка, четворка

26. В кое изречение има еднородни допълнения?

- А) Той имаше меко и добро сърце.
- Б) Тримата другари крачеха по пътя мълчаливи и замислени.
- В) Подготовката за изпита продължи една или две седмици.
- Г) Аз виждам гняв и презрение в твоя поглед.

27. Колко определения има в изречението?

Многото мъка, насъбрана в душа ѝ, сега предизвика този прилив на сълзи в очите ѝ.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

28. Кое от изреченията НЕ е просто кратко?

- А) Иван захвана да работи.
- Б) Детето продължи играта.
- В) Майката и бащата щяха да излизат.
- Г) Мъжът трябваше да говори.

29. Какъв е видът на сказуемото в изречението?

С тези разходки всеки ден ще можеш ли добре да се подготвиш за изпитите в края на учебната година?

- А) просто
- Б) съставно глаголно
- В) съставно именно
- Г) сложно

30. Кое изречение се различава от останалите по състав?

- А) Ние се срещнахме, защото изпълнявахме общ проект.
- Б) Двамата се разделиха, когато започна бурята.
- В) Тя слушаше равнодушно, като гледаше настрани.
- Г) Лина набра цветя, чиито цветове изпусаха чуден аромат.

31. Какъв е видът на подчиненото изречение в състава на сложното изречение?

Погледнах към градината, където се белееха кокичетата.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

В кой ред има грешка (задачи 32. - 34.)?

32.

- А) старопланински
- Б) екопътека
- В) тъмнозелен
- Г) тежкоранен

33.

А) нечувайки Б) недочувайки В) неразбиране Г) недоумявам

34.

А) оттенък, поддръжник, разписание
Б) омаловажавам, одухотворявам, отънявам
В) гълъбарник, пълчища, припадък
Г) рекордьор, йоника, батальон

В кой ред НЕ е допусната грешка (задачи 35.-37.)?

35.

А) Бихте ли ми подал палтото от закачалката?
Б) Бихте ли се съгласил, ако някой Ви предложи работата?
В) Бихте ли направила всичко, за да докажете, че сте права?
Г) Дали бих се ангажирал със съвсем непознати хора?

36.

А) уважаеми господин Директор,
Б) Уважаеми господин директор,
В) Уважаеми Господин Директор,
Г) Уважаеми господин Директор,

37.

А) оптимиска, галеристка, журналистка
Б) отекча, отекна, оделно
В) сглобявам, здружавам, сдобрявам
Г) областта, сместа, завистта

В коя от подчертаните думи (задачи 38.-40.) НЯМА допусната грешка?

38.

Никой не забелязал (А) кога точно излязал (Б) човека (В), но всички видяли (Г), че го няма.

39.

В своето начинание Пресиян бил олеснен (А) от въстанието (Б) срещу византийската власт на славянското племе Смоляни (В), обитаващо Западните родопи (Г).

40.

В непроходимият (А) лес ръководителя (Б) на експедицията откри каменни плочи и всички решиха, че това е пътя (В) към изчезналия (Г) град на индианците.

41. Изберете правилната форма на означените думи в изречението.

Петте/Петимата сина/синове на старата жена впрегнаха конете и поеха в различни посоки.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

42. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

А) Най-големият български манастир – Рилският манастир – е основан през X век.
Б) Мощите на свети Иван Рилски, пренесени в Търново през 1469 г., се почитат изключително силно от българския народ.

- В) Храм-паметникът „Св. Александър Невски“, създаден по проект на руски и на български архитекти е строен от 1904 до 1912 г.
- Г) Д-р Петър Берон е български учен енциклопедист, просветител, реформатор на учебното дело в България.

43. Колко запетаи са пропуснати в изречението?

Заваля тежък сняг натрупа големи преспи но после времето омекна и започнаха да се движат автомобили оставящи дълбоки следи и хора бързащи да се приберат по домовете си.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

44. В кое от изреченията НЯМА пунктуационна грешка?

- А) Музиката е толкова различна че би било по-удобно да се направи класификация по музикални стилове или направления.
- Б) Музиката е толкова различна, че би било по-удобно да се направи класификация по музикални стилове или направления.
- В) Музиката е толкова различна, че би било по-удобно, да се направи класификация по музикални стилове или направления.
- Г)) Музиката е толкова различна, че би било по-удобно, да се направи класификация по музикални стилове, или направления.

45. На кои от означените с цифри места в изречението трябва да се поставят запетаи?

Ти (1) разбира се (2) няма да бързаеш с изводите (3) защото така можеш много (4) да сгрешиши.

(В листа за отговори запишете съответните цифри.)

46. Кое от изброените понятия НЕ е свързано със сюжета на художествената творба?

- А) епилог
- Б) кулминация
- В) метонимия
- Г) експозиция

47. За кое от изброените понятия се отнася епитетът *тежка* в стихотворението „На прощаване“?

- А) чужбина
- Б) раздяла
- В) съдба
- Г) вина

48. В кой от изброените редове образите от стихотворението „На прощаване“ НЕ се противопоставят един на друг?

- А) родина-чужбина
- Б) дом-път
- В) слово-песен
- Г) робство-свобода

49. Стихотворението „На прощаване” започва с:

- А) реторичен въпрос
- Б) реторично обръщение
- В) пейзаж
- Г) мото

50. Изразът *черни чернеят* в стихотворението „На прощаване” означава, че бащата и братята на бунтовника са:

- А) ядосани
- Б) покрусени
- В) гневни
- Г) болни

51. Хъшовете от повестта „Немили-недраги” са герои, защото:

- А) гладуват и мръзнат
- Б) презират поробителя
- В) служат на своя идеал
- Г) изпитват носталгия по миналото

52. Кое от следните твърдения се отнася за „На прощаване” и „Немили-недраги”?

- А) Написани са в проза.
- Б) Създадени са след Освобождението.
- В) Интерпретират мотивите за изгнанието и патриотичната саможертва.
- Г) Утвърждават духовното обезсмъртяване на героизма в народната памет.

53. За кого от героите в повестта „Немили-недраги” Иван Вазов казва със съчувствие: „.....Защо не умря при Гредетин?”

(Отговора запишете в листа за отговори.)

54. Изразът „.....висши същества, родени за страдания, за борба и за слава – не като другите смъртни.....” НЕ е обобщена оценка за:

- А) героизма на хъшовете, проявен в битки
- Б) мъченичеството на емигрантите в името на свободата
- В) делото на поборниците за свободата, което предопределя духовното им безсмъртие
- Г) делничното емигрантско съществуване на героите

55. Кое твърдение за повестта „Немили-недраги” е вярното продължение на изречението?

В битката при Гредетин героите хъшове

- А) умират напразно, без да извоюват свободата на родината
- Б) са подкрепени от сръбските батареи и побеждават в битката
- В) успяват да надхитрят противника и да се измъкнат невредими
- Г) постигат мечтата си за подвиг и умират геройски

56. В първа част на разказа „Една българка” баба Илийца се различава от останалите селянки по:

- А) своето поведение
- Б) диалекта, който говори
- В) социалното си положение
- Г) омразата, която изпитва към потисниците

57. С кой израз трябва да се продължи изречението?

Това, че е взела от манастира дреха за бунтовника, Илийца счита за грях, защото

- А) е откраднала от свято място
- Б) е откраднала за четника
- В) е откраднала не това, което трябва
- Г) мотивите за кражбата не са важни за нея

58. Кои художествени средства са използвани в подчертаните изрази?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

Сега той виждаше, че няма право да очаква по-нататъшна помощ от великодушната жена, чието сърце беше разбито от едно голямо лично нещастие. („Една българка”)

59. Кое от твърденията за одата „Опълченците на Шипка” е грешно?

- А) Възкресява представата за българския героичен дух.
- Б) Доказва, че свободата ни е дадена даром.
- В) Съизмерва делото на опълченците с примери от световната история.
- Г) Съчетава легендарно и достоверно.

60. Кой израз от одата „Опълченците на Шипка” НЕ се отнася за турците?

- А) „гъсти орди”
- Б) „идат като тигри”
- В) „черний рояк”
- Г) „демони черни”

УКАЗАНИЕ

ЗА ПРОВЕРКА И ОЦЕНКА НА ЗАДАЧИТЕ ОТ ОБЩИНСКИЯ КРЪГ НА НАЦИОНАЛНОТО СЪСТЕЗАНИЕ – ТЕСТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА, ПРОВЕДЕНО НА 20.02.2010 г.

Уважаеми колеги,

Преди да започнете проверката, запознайте се с ключа за верните отговори на задачите от теста за VII клас, скалата за оценяване по брой точки и начина на проверка.

Скала за оценяване:

Тестът съдържа 60 задачи по български език и литература. Максималният брой точки е 100.

Оценяване с 1 или с 2 точки (в зависимост от скалата за оценяване) се извършва:

- при посочен верен отговор;
- при допуснат грешен отговор и посочен правилен (ограденият от ученика грешен отговор е зачеркнат със знак „X”; сгрешеният свободен отговор е зачертан и над него е записан правилният).

0 точки се поставят в следните случаи:

- при посочен грешен отговор;
- при посочени два или повече отговора;
- при пропуснат (неотбелязан) или зачеркнат отговор (без да е посочен друг отговор).

За участие в Областния кръг на националното състезание се предлагат само учениците, получили от 90 до 100 точки.

Начин на проверка:

(Проверява се само бланката за отговори, попълнена от ученика.)

- верният отговор се отбелязва (√) с червен (първи проверител)/зелен химикал (втори проверител) ;
- всеки проверител брои и сумира верните отговори, след което ги вписва в бланката с червен/зелен химикал;
- двамата проверители вписват крайния брой точки в бланката за отговори и се подписват;
- в протокол се нанасят във възходящ ред резултатите на всички ученици;
- класираните за Областния кръг ученици се вписват в отделен протокол;
- Протоколите и бланките с отговори на класираните ученици се изпращат в РИО-Русе в срок до пет работни дни след провеждане на състезанието.